

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Martia, Joi și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru menarohle pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 84.
Epistolele nefrancate se refuză. Articoll necupublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond

„Socialismul” din Bihor.

Sibiu, 18 Martie n.

Exploatând miseria poporului din părțile bihorene, agenții socialisti au cercat să prindă în mrejele socialismului și pe populațiunea română din părțile acelea, instigând-o la ură contra preoților, și prin ei contra bisericeii, și contra „domnilor”. Și se părea într-un timp că neghina aruncată a prins rădăcină și e aproape să se producă și rodul. Nu e tocmai mult de când — puse la cale tot din partea agenților de acest soi — se colportau prin ziarele magiare știri despre mișcări suspecte printre țăranimea română din Bihor, ba o telegramă plasată în ziarele din Cluj vorbea chiar despre descoperirea unei conspirațiuni într-o țăranime a câtorva sate din Bihor, cu scop de „a ucide pe toți domnii unguri”. Netemeinicia acestei știri s'a dat de gol însă prin înseși autoritățile competente.

Adevărat că ore-care nemulțămire era printre popor, dar' aceea și avea isvorul în alte cauze. Era amărit poporul că nu are pășunat pe sēma vitelor, din prăsirea cărora și mai acopere lipsele, și acesta amărire voiau agenții socialisti s'o exploateze în folosul socialismului. Și se părea că agenții cu atât mai verosimil succesul muncii lor diavolești, cu cât promisiunile a tot felul de bunătăți și ușurări de sarcini publice, făcute deosebi de corteșii kossuthisti la alegerile dietale trecute, pe cari în naivitatea sa poporul le crezuse ad literam, prin nerealizarea lor contribuieră în considerabilă măsură la amărirea poporului.

În acest stadiu al stărilor episcopul Dr. Demetriu Radu, de la Oradea-mare, nu numai prin circulare către preoțime și prin pastorale către popor a încercat să feriască poporul de cursele socialiste, ci a plecat însuși în vizitațiuni canonice prin comunele cu credincioși de ai sei, spre a le asculta păsurile și necazurile, și astfel în sfera sa de competență a căutat să delătura

cauzele nemulțămirilor. Și a eșit la ivelă că poporul nu voeste altceva de cât pășunat, — în arândă. Dorința aceasta modestă, cum modest și nepretensiv e țăranul român în toate ale sale, acum li-se împlinește. Episcopul li-a promis pășunat de ajuns în privința aceasta și a și dispus deja să se facă o consemnare pe comune, despre vitele omenilor; a dat comunelor voie, ca ele însele să îmbie un preț de arândă, cât vor crede că nu le va fi prea mare; a comparat apoi numărul jugurilor de pășunat menit a fi dat în arândă, cu numărul vitelor, din ce a rezultat, că pentru un cap de vită s'ar veni peste două jugure de pășunat. Li-a dat deci pășunatul cerut, cu arândă de 25 fileri pe an pentru un juger (pe domeniile erariale arândă e 3 corone de juger).

Astfel „mișcările socialiste” de printre țăranimea română din Bihor, prin îngrijirea și tactul episcopului au fost reduse la ceea ce de fapt erau: dorința poporului de a ave pășunat, ear' acesta dorință i-s'a realizat.

„Alkotmány”, raportând despre acesta faptă a episcopului, spune, că țăranii români merg cu drăia la episcopul, ca să-i mulțamească pentru binefacerea ce li-a făcut-o.

Cu adevărat, merită mulțamită Preasfinția Sa episcopul român gr.-cat. de la Oradea-mare de la țăranimea astfel ajutorată, dar' merită și să se înregistreze acesta faptă, spre a 'i-o cunoște toți. Și noi cu mulțamire 'i-o înregistrăm aci.

Din dietă.

— Discuția asupra indemnitații. —

În ședința de Mercuri, 16 Martie, a dietei ungare s'a continuat discuția asupra indemnitații. A vorbit întâiu canonicul Molbár János din partidul popular, mai mult în calitate personală, declarând la fine, că n'are încredere în guvern și nu-i votază indemnitatea. A luat apoi cuvântul ministrul de finanțe Lukács László și accentuând necesitatea de a fi regulată o dată finanțele țării, după toate

formele legale, face apel la cei din opoziție să nu întindă eărăși vortă, că nu e spre binele țării. Cu privire la darea din trecut, ministrul de finanțe promite că va fi cruțat față de publicul contribuēt. Va acorda amânare de plată tuturor celor ce vor cere amânare, și interese de întârziere nu vor fi soptite pe timpul cât țara s'a aflat în ex-lex. A vorbit în urmă deputatul Okolicsány, și după el paterul Hock János, amândoi în contra guvernului și în contra indemnitații. Acest din urmă s'a plâns, că sistemul politic a stăpinit sovinișmul din inima tinerimei magiare, și că, după ce nu s'a dat țării armată națională, toate silintele de a asimila, rămân acum zadarnice. Adecă asimilare i-ar trebui paterului Hock, și sovinișm și mai potențat de cum e cel de astăzi. Înțelepte vorbe! Și potrivite pentru un — preot! De altcum Hock János a declarat, că e aderent al politicii naționale a lui Báffy, și că face parte din partidul acestuia, acum în formațiune, dând prin acesta ocaziune lumii politice să se gândească la sac și la pētec.

În ședința de ieri a fost continuată discuția asupra indemnitații, și se continuă și în ședința de astăzi. Se crede, ca azi ori mîne discuția va fi terminată.

Din protopresbiterate.

— Sinod protopresbiteral în Mercurea —

— Februarie 1904.

Vineri în 20 Februarie a. c. a ținut ședință ordinară sinodul protopresbiteral al Mercurei, deschis prin vorbire frumoasă și instructivă rostită de protopresbiterul tractual A. S. Pecurariu, din care la propunerea veteranului membru mirean Dumitru Ivan, fruntașu în Apoldul-de-sus, care de aproape 30 ani face parte din această corporațiune, lasă urmeze aici în estras următoarele părți:

Preastimaților domni, iubților frați! Preaonorat sinod!

Providențialul bărbat al bisericeii și neamului nostru, nemuritoriul Șaguna din nou ne convocă — clerul și poporul — la consfătuire armonică pentru înaintarea în spre bine și fericirea bisericeii celei vii din acest tract de Dumnezeu binecuvântat.

Da, Șaguna ne conchiamă pe toți la lucru în via Domnului.

„Statutul organic”, cuintesența vieții sale laborioase, ne zice cu evangelistul Mateiu: „fiile, mergi de lucră astăzi în via mea”.

Se pōte aminti vre odată de „Statutul organic”, zemislit din ferbinte dragoste către poporul seu ortodox și român, fără a ne închipui întrupată viața lui Șaguna, care a trăit pentru poporul pe care ca viața și-l-a iubit?!

Vă salut, domnilor și fraților, cari glasului marelui Șaguna urmați, vă salut cu iubire evangelică, căci prinos bine primit de Dzeu, și de Șaguna, aduceți lui Dzeu, și lui Șaguna.

Domnul Christos a întemeiat biserica sa spirituală pe trei stâlpi puternici, pe: credință, nădejde și dragoste.

Șaguna a asigurat prin „Statutul organic” fericirea bisericeii celei vii de asemenea pe trei fundamente tari: pe biserică, școlă și fundațiuni....

Deci, iubților frați și preastimați domni deputați, credința, nădejdea și dragostea să fie în inimile voștre, biserica, școlă și fundațiunile grija voastră! Acestea numai ne îndreptătesc a ne numi fiii lui Șaguna, care ne-a așezat moșteni și esecutori ai testamentului seu. „Statutul organic”, fortăreță tare, pe care nici porțile iadului nu o vor pute sfărâma.

Încalziți-vă de ideile marelui Șaguna, luminați-vă de lumina lui, ca fiii luminei să fiți; cel-ce face și va învăța, mare se va chema în împărăția Domnului.

Duhul acestui mare bărbat, cărui avem a-i mulțami marile așezăminte ce le avem azi și cu cari ne mândrim, care a împlântat în mijlocul poporului ortodox român stégul culturii și al progresului, de la care noi urmașii am moștenit amintirea sfântă a faptelor lui nobile, seversite cu lăpădare de sine și de interesele proprii numai și numai pentru binele și înflorirea obștească a poporului, și care ni-a lăsat cu limbă de mōrte să ne iubim și să ținem la a nēmului mōrire, — duhul acestei umbre glorioase a trecutului pogōre-se asupra aleșilor bisericeii din acest tract și însuflețească-i, ca în iubire și bună înțelegere să lucre pentru prosperarea tesaurului neprețuit: biserică, școlă și fundațiuni.

FOIȘORĂ

Iisus în lumina vécului XIX.

Filosofia vécului trecut, perdută în chaosul trecutului, hultōre de adevărurile divine, a deslășuit o luptă violentă, lupta individualismului, al cărui suflu otrăvitor se simte binisor și în zorile vécului nostru. Fie-care vrea să fie stăpân pe sine, pe rațiunea, inima și acțiunile sale; nu vrea să mai cunoască lege de conducere. Voința e regulatoarea dorințelor și pōftelor sale, ear' de frēu fi servește forța.

Odată însă ce omul desprețuește legea și se închină forței, odată ce forța depășește limitele impuse prin lege și natură, se naște o luptă furiōsă, în care totul este atacat, nimic nu se scutește.

Omul rămâne singur, spiritele isolate nu mai știu unde se află, „se vād înotând în mii de direcțiuni”. Astfel ni-se înfățișează activitatea neastîmpărată a vécului trecut; s'au mărginindu-ne numai la curențele mai puternice cari au străbătut secolul XIX., vom putē glăsuī cu suflătesc liniște cu englezul germanizat Chamberlain că: „Vécui

al XIX oscilēză într-o empirism și spiritism, într-o așa poreclit „Liberalism vulgaris”, și încercări și străduințe senile într-o auto-crație și anarchism, într-o filosofie și antisemitism, într-o infalibilitate și cel mai cras și stupid materialism”.

Și cu toate acestea în nici un véc nu s'au făurit atâtea gânduri de înăbușire și preaslăvire, nici un véc nu se pōte mândri cu o literatură așa de bogată, țesută din slove iscusite, grătōre de divinitatea sau omenimea blândului Nazarinén, — chiar se se fi întēplat acesta din pricina duhului nemilos, protivnic adevărurilor creștine, isvorit din tendințele deochiate și încercările neputincioase ale Apusului.

Din rariștea vécului apus, cu inteligența lui neastîmpărată, pornită fără zăgaz spre a stăpâni lumea, resar printre rēndurile cugătătorilor mai înfrânați, unii ca Nietzsche, pângărind cu învățăturile și ființa lor orizonurile nouă, cu pete negre; omeni dornici de adevăr, dar' desechilibrați în judecată, cari cu frasă iscusită, din care însă picură negrul venin, pierdător de suflete, amăgesc pe cei ușor credetori. — Și sofismele lor închireite gādile plăcut spiritul lumii de astăzi. Curentul pornit din țările prisosite de civilizație meschină, născocitor de o lume întrégă

de gânduri reavratitōre, culminēză în amarale sofisme isvorite din deschilibrul mental al lui Nietzsche, care retras în mōreția solitară a naturii, în codrii spinoși de la Niza, concepe cele mai reavratitōre gânduri ocrotite în „Also sprach Zarathustra”, și le sēmănă în lume.

Acestor reavratitōri încheieturile de fier ale dogmelor creștine li-se păreau prea ruginite și în urmare dogmele ușor de dărâmat. Astfel au început a întuneca zarea imbelșugată de lumină, cu părerile lor greșite și pline de hulă.

Și mai ales dogma despre divinitatea lui Iisus a fost atacată, dumnezeirea lui a fost îngropată în nămeți de besnă, obârșii din graiul lor hulitoriu.

Bărbați însă plini de evlavie, cu mintea luminată de un adevărat ideal, smeriți dar' dornici de adevăr se iviră pe orizontul științei, mai ales către sfēșitul vécului apus, cu sufletul sfășiat de țipetele bufone ale rēu-grătitorilor, alinate de balsamul credinței, opintindu-se a rupe țēsătura de neguri, urzită de reavratitōrii nēmurilor, și a scōte sfântul adevăr eărăși în zarea senină. Ei au prins glasurile tainice, rēsunețele durerilor și bucuriilor, șoptite prin pustie-ășile sufletului, și se ispitiră din nou, chinuți de lupta seep-tică, încinsă în sufletul popōrelor, cu inimă

curată: Cine a fost acest Iisus din Nazaret, fiul tēmplariului Iosif și al Mariei, cu graiurile lui minunate, cu faptele lui divine și patimile pe cruce?

N'a fost numai interesul istoric, rēsărit din nou, care a îndemnat și determinat pe cei mai de frunte bărbați ca: Harnack, savantul teolog Burier, Rosegger, Paullus, Shell și Schamberlain a se îndeletnici cu rezolvirea acestei întrebări. — Cauzele, precum credem că am atins mai sus, erau mai adânci, mai adânci chiar de cât le credea Rosegger în vorbele: „De câte-ori cultura se scărbește de prisosul ei propriu, de câte-ori omenimea își vede nisuițele și frământările ei zădărnice, i-se trezește dorul după astfel de lumi pe cari Iisus le-a numit „împărăția cerurilor”.

E adevărat; e mai mult însă un țipet; a la Rousseau din vremea decădintei, care frământă și tulbură duhul omenimei.

Omenimea stă sub stăpânirea vecinului, tainicului dor de izbăvire. În unele vremi prisosește dorul acesta, vēzduhul întreg e imbelșugat de asemenea dorințe. În astfel de vremi se nasc doruri după visuri pierdute și vēcuri de aur, cresc omeni din ale căror fețe obidite ochi osteniți își împân-

Cu acestea, domnilor, declar sinodul ordinar al protopresbiteratului Mercurea pentru anul 1904 deschis.

Cuvântul de deschidere a fost ascultat cu vie plăcere, căruia i-a urmat constituirea sinodului, alegându-se notariu Ilie Pop, paroch în Luduş. Urmând la ordinea zilei raportul protopresbiterului despre starea protopresbiteratului în partea sa bisericească, şcolară şi fundaţională, — raportul se ia cu plăcere la cunoştinţă, constatându-se din el în mod evident, că tractul face progrese îmbucurătoare.

Se ceteşte raţiociniul, care se aprobă, votându-se bugetul pe anul 1904 şi dându-se epitropiei absolutoriu.

Simţindu-se de mult timp lipsa unei case protopresbiterale, sinodul din acest an deschidând această chestiune, cu un glas şi cu unanimitate a decis în principiu clădirea unei reşedinţe protopresbiterale lângă biserică cea frumoasă din Mercurea, în partea dreaptă, cu atât mai vârtos, cu cât credincioşii din Mercurea vor zidi şi ei o şcoală modernă tot lângă biserică în partea stângă, şi aşa, cu ajutorul lui Dumnezeu centrul acesta protopresbiteral se va întări într'un mod vrednic de laudă.

Peste tot se observă o activitate intensă pe toate terenurile de când cu venirea în fruntea acestui tract a dlui protopresbiter Avram S. Pecurariu.

Să ne ajute Dumnezeu tot la mai bine!

De pe Săcaş.

Din România.

Pentru Alexandru Lahovari, mult regretatul fruntaş al partidului conservator din România, s'a oficiat ieri, Joi, parastas în biserică albă din Bucureşti, îndreptându-se rugăciuni la cerul pentru odihna sufletului prea curând răposatului bărbat de stat român.

Societatea geografică română s'a întrunit în adunare generală zilele trecute în Bucureşti. A ţinut trei şedinţe. Prima Sămbătă seara la orele 8 şi jumătate. A fost prezidată de M. Sa regele Carol şi de A. S. K. Prinţul Ferdinand. Dl George I. Lahovari, secretariul general al societăţii, a citit raportul anual, la călcăiul căruia aduse mulţime regelui român pentru solicitarea ce poartă societăţii geografice. A vorbit apoi dl Assan despre introducerea maşinei cu aburi în industria ţării româneşti. Şedinţa a doua s'a ţinut Duminică seara, tot sub presidenţia regelui Carol. A vorbit dl C. A. Mircea despre „Geografia economică a văii Prahovei“, apoi dl Alexandru Sturdza despre tema: „Ţara românească nu aparţine peninsulei balcanice“, făcând propunere, ca societatea să adreseze memoriu tuturor instituţiilor geografice din lume, şi să arete în memoriu tuturor, că România trebuie ştersă din nomenclatura statelor balcanice, deoarece ea constituie o unitate geografică bine definită din toate punctele de vedere. În urmă a vorbit dl Dr. Obreja despre „Geografia medicală a

zesc privirile către minuni cereşti, pornite spre mântuirea lor.

Şi nici-odată jalea şi dorul de izbăvire nu a fost aşa mare şi inteşitor, ca în zilele „când a sosit plinirea vremii“ şi cel profeţit de proroci şi făgăduit de Tatăl la scoterea lui Adam din rai, a luat chip de lut spre izbăvirea noastră. Nu numai în Palestina, ci şi în oraşele de frunte ale Asiei, ba chiar şi în capitala lumii, în palatele luminoase, cu mult gust clasic, dar şi mai multă risipă clădite ale stăpânitorilor romani în legănatul molatic al scaunilor împufate se ţesea visul de mântuire. Ōmeni luminaţi de razele duhului sfânt, deplăngeau păcătoşeniile lumii şi chemau omenirea la pocăinţă.

Şi zilele noastre sunt pline de jale şi doruri, îmbelugate de nădejdi. La prima ochire şi se pare că nu ar fi adevărat, amăgiţi fiind de sporiul ce s'a făcut pe toate terenurile, în toate direcţiunile. Nu trăieşte oare dorul după cerescul adevăr, întunecat de încălcările sofisme ale filosofilor şi naturaliştilor, în atâtea milioane de omeni. — Izbăvire caută lumea, mântuire prin o cultură religioasă morală — „Numai cultura religioasă poate să ne mântue, ea singură e ceva propriu al nostru; numai omul are facultatea de a des-

României“. Toţi conferenţarii au fost felicităţi din partea regelui. Luni s'a ţinut şedinţa a treia. A prezidat-o dl general Manu. A vorbit întâi dl Muntean-Murgoci despre „Geografia fizică a Dobrogei de nord“, apoi dl căpitan Ionescu despre „Colonizarea Dobrogei“, în urmă dl Orăscu despre izvoarele de apă din munţii Ialomiţei, cu privire la alimentarea capitalei române cu apă de la munte. Conferinţa a fost însoţită de proiecţiuni luminose.

Revistă externă

Guvernul englez în minoritate. În casa de jos a parlamentului englez s'a întrunit în şedinţa din 15 Martie, că o propunere a deputatului irlandez, Redmond, de a se şterge din buget creditul cerut pentru scopuri de instrucţiune publică în Irlanda, a întrunit 141 voturi, pe când pentru propunerea guvernului îşi dăseră votul 131 deputaţi. Astfel propunerea Irlandezilor a fost ridicată la valoare de conclud al dietei engleze. E de notat, că creditul cerut, avea cam aceeaşi menţiune, pe care o au la noi sumele votate în scopul magiarisării. După enunţarea din partea presidentului camerei, că propunerea e primită, tot deputatul irlandez Redmond a făcut propunere, că după-ace faptul acesta înseamnă căderea guvernului, dieta să fie prorogată până la formarea noului cabinet. Balfour, ministrul-president al Angliei a declarat însă, că cu toate că se supune votului dietei, şi primeşte propunerea votată, nu se consideră de loc căzut, şi astfel nu primeşte propunerea de prorogare a dietei. Pusă chestia la vot, pentru propunerea lui Redmond au votat 146, contra ei 171 şi astfel guvernul a rămas la postul său. S'a continuat discuţia asupra bugetului.

NOUTĂŢI

M. Sa la Budapesta. Faţă cu ştirea că M. Sa împăratul şi rege al Austriei, în timpul cel mai apropiat va veni la Budapesta pentru petrecere mai îndelungată, ziarul vienez „Neue Freie Presse“ scrie că M. Sa la nici un caz nu va călători la Budapesta înainte de sărbătorile Paştilor şi că amănând programul statornic mai de mult va petrece mai multe săptămâni în Budapesta pe timpul întrunirii delegaţiilor. „Cu toate acestea însă — zice numitul ziar — e posibil să mergă la Budapesta încă înainte de întrunirea delegaţiilor, dar' despre vr'o călătorie planuită pentru cel mai apropiat viitoriu în cercurile bineinformate nu se ştie nimic.“

De la comitat. Mercuri, 23 Martie n. va ţine şedinţa comitetul central electoral al comitatului Sibiu, în sala mică comitatensă, având să iee măsurile necesare pentru compunerea listelor electorale pe anul 1905. Domnii membri din comitetul numit sunt rugaţi a se prezenta la şedinţa în număr complet, la orele 11 dimineaţa.

volta, numai lui îi este dată posibilitatea să posedă trecutul şi viitorul ca ceva prezente. Numai pentru el viaţa e o problemă, fiindcă el nu trăieşte ca copilul şi animalul numai momentului. „Cultura e proprietatea, fericirea şi nefericirea noastră. „Starea nevinovăţiei nu l'a putut trezi pe om la cunoştinţă, fără numai pierderea ei. Dorinţa după nevinovăţie, frământarea şi lupta de a o recăştiga e sufletul tuturor mişcărilor civilizaţiei adevărate, sufletul mişcărilor omeniei, de când cunoaştem pe om din tradiţie şi istorie“, zice Richard Wagner. — Problema culturală privită din cealaltă parte nu e altceva decât problema păcatului şi a omoririi lui. Păcatul e pedepsa cea mai grea aruncată asupra omenimii, dar' tot odată şi „darul cel mai însemnat“. El a înjosit pe om, dar' la şi ridicat, el i-a sădit în inimă germenul scrutării neastîmpărate al luptei, el i-a născut dorul după „cel mai pe sus de totă firea“ după adevăratul şi viul Dumnezeu după omul ideal. — Şi problema culturală devine problema mântuirii, a religiei, căutarea viului Dumnezeu şi pentru vécul trecut şi pentru al nostru.

Iisus, „blândul Nazarin“, de când s'a înălţat pe norii cerului la Tatăl unde şede de-a dreapta Lui, numai arare-ori a mai

Întâlnire de domnitori. Conform unui raport dat din Milano, regele George al Saxoniei, care va petrece la Gardone timp de o lună, va avea în acel timp întâlnire cu M. Sa împăratul şi rege al nostru la malul austriac al lacului Garda.

Prinţul Ludovic Windisch-Grätz, general de cavalerie, titular al regimentului de infanterie nr. 90 şi inspector de trupe, a răposat Luni în Viena, în etate de 74 ani.

Pedagogie de fete. Ziarul „Gazeta Transilvaniei“, din Braşov, luând act despre primul nostru din anul 22, în care a fost tratată chestia înfiinţării unei pedagogii de fete, schiţează pe scurt cuprinsul articolului şi i face următorul comentariu: „Aprobăm pe deplin părerea şi propunerea fetei sibiene, şi am adăuga din parte-ne numai dorinţa, ca şi Blajul să iee paralele măsuri pentru înfiinţarea unui astfel de pedagogiu de fete, în interesul instrucţiunii române din şcolile provinciei metropolitane unite.“

Procesul lui S. Moldovan. Pentru o telegramă din Bucureşti publicată în anul tr. în Tribuna (din Sibiu) procuratura făcuse proces de agitaţie dlui Silvestru Moldovan, ca director al ziarului. Pe baza verdictului de vinovătie al curţii cu juraţi, tribunalul din Cluj osândise pe dl S. Moldovan la 500 cor. amendă. Apelaţi sentinţa la Curie, acesta în şedinţa de alaltăieri (Mercuri) a respins apelul, aprobând sentinţa forului prim.

Tipografie nouă românească. Petru P. Barău, fost 15 ani conducătorul tipografiei „Minerva“ din Orăştie, şi-a deschis tipografie proprie în Cluj (Ferencz-József út nr. 58) sub firma „Carmen“.

În Sighişoara se va deschide în 7 April n. pedagogia de fete, înfiinţată din partea Saşilor. Director al noului institut cultural săsesc a fost numit profesorul gimnazial Dr. Iuliu Iacobi, ear' suplinitor candidatul Emil Eitel. A treia putere didactică va fi mai târziu angajată. Se va deschide cursul prim şi cursul al treilea deodată. În cursul prim se primesc aspirante în etate între 14 şi 20 ani, cari dovedesc cu certificat medical că sunt pe deplin sănătoase, şi cari au dat examen de pe a patra clasă civilă sau medie, ori apoi fac cu succes examenul de primire. În cursul al treilea se primesc elevele cari pe cale particulară s'au pregătit pentru examenul de pe cursul III, ori apoi sunt absolvente ale cursului pentru grădiniş de copii.

„Sărbătorearea sfântului Haralampie“. În nr. 21 al „Telegrafului Român“ părintele G. Borzea din Coveş răspundând la întrebarea tipiconală din nr. 19 pune totodată întrebare parochială din Rîşca şi celorlalţi „de un cuget cu el“, că ce motiv i-a îndemnat „să facă sau proclame sărbătoare într'o zi care de biserică nu e presărită ca sărbătoare“ etc. Părintele Florea răspundând la întrebarea aceasta arată că nu e vorba de sărbătoare obligată, în care poporul să se reţină de la lucru, ci la dorinţa şi cererea cătorva din popor (atâţia câţi doresc să li-se cetească paraclisul sf. Haralampie) serviciul li-se face tuturor deodată, în biserică, împreună cu sf. liturgie (când ertă tipicul), ear' după terminarea serviciului îşi vede fiecare de lucrurile zilei.

Atâta din răspunsul părintelui Florea şi cu acestea credem că chestiunea e clarificată de ajuns.

apărut în marşa sa strălucire divină, în trupările mai mici, sau mai mari ale bisericei sale, şi trăsăturile blânde ale feţei divine au luminat şi mângăiat ochii dornicilor credincioşi. — Numai arare-ori, căci păturile de jos au o religie fără conştiinţă, dinaintea întelegerii acopere un vcl gros al indiferenţei faţă lui Christos.

Jos cu vclul! Să desvălăm idealul! Fie sărbătore! Să se aprindă para iubirii şi însofieri în popor pentru Christos. În lături cu erezia, cu îndoelele, cu gândurile sufletele mici. Să ţinem sus tradiţionala iconă a lui Christos! Iată Tatăl, ideea, nădejdea unui mai bun viitoriu: să ne uităm cu toţii la dânsul, ca să cunoaştem într'insul pe unul născut al lui Dumnezeu, plin de milă şi îndurare. Astfel glăsuiesc omeni cu suflete mari, cu inimi pline de evlavie, cu mintea luminată de adevăratul ideal, şi cine are urechi de auzit să audă, că earăşi va să vină, să judece, îndrepte şi să ferică scâ, El, fiul omului, care pe cruce a fost pironit pentru păcatele noastre!

(Va urma).

Dl Ioan Pişlea, profesor la şcoala de specialitate c. şi r. de sculptură din Câmpulung (Bucovina), pătuns de importanţa cauzei clasei meseriaşilor noştri a dăruit fondului de 20 fileri, întemeiat de „Reuniunea sodalilor români din Sibiu“ pentru cumpărarea unei case cu hală de vîrşare pe seama meseriaşilor noştri, suma de 20 cor.; la acelaşi fond a dăruit dl Zenovie Popovici, învăţătoriu în Reşinari 1 cor., şi Vic. Tordăşianu, 10 fileri.

Mulţamită. Findu-mi imposibil a mălămi la toate adresele de condoleanţă, primite din incidentul răposării preaiubitului meu soţii Luiza, vin pe această cale a mulţamii sincer tuturor binevoitorilor, cari şi-au adus aminte de mine — în nemărginita mea durerere. Ghimbav, 11 Martie st. v. 1904. Dr. Iosif Comanescu, jun. cu fiii săi Iosif şi Viorica.

E în deoştă cunoscut, că cel mai bun mijloc contra podagrei şi reumei este renumita aliie Zoltán, care în câteva zile a vindecat chiar şi cele mai înrădăcinate morburii de podagră şi reumă, după cum o dovedesc aceste nenumerate scrisori de recunoştinţă. Sticla 2 cor., în farmacia B. Zoltán din Budapesta.

Curs de contabilitate pentru meseriaşi. Vineri, 11 Martie a. c., la ora 8 seara s'a inaugurat la „Reuniunea sodalilor români din Sibiu“ cursul de contabilitate pentru măestri şi sodali. Scopul acestui curs este a instrui în purtarea socotelilor şi a corespondenţei, neapărate fiecărui meseriaş. Instrucţia a binevoit a o lua asupraşi dl Ioan Vătăşan, funcţionar la „Albina“. La inaugurare au participat, pe lângă 30 membri, măestri şi sodali, înscrşi la curs, comitetul Reuniunii în frunte cu pres. V. Tordăşianu. Cursul se ţine în fiecare Miercuri şi Vineri la ora 8 seara. În acest scop localul e provădit cu bănci şcolare, cu tablă de părete etc. Prin această întreprindere Reuniunea serviseşte o lucrare culturală de mare importanţă pentru clasa noastră de mijloc, importantă, căreia i-a dat expresie atât dl Vătăşan cât şi presidentul Reuniunii.

Români la statua lui Petőfi. Foile magiare scriu, că din incidentul serbării zilei de 15 Martie, ziua în care au fost decretate în Pesta, la anul 1848, libertăţile, din cari puţine ne-au mai rămas, social-democraţii români din capitală au depus cunună la statua poetului Petőfi, după-ace întâi studentul Ales.

„Bote românească despre însemnătatea zilei, accentuând, că Românii nu poartă ură Magiarilor. Vorbirea a fost primită cu vii „se trăiescă“, ear' grupul de Români socialiști din Budapesta s'a îndepărtat cântând marşul muncitorilor români.

Miel — monstru. O oie a economului Braun Márton din Mezőcsanak a fatat un miel cu două trupuri, un cap, trei urechi, opt picioare şi două coţi. După fătare micul monstru a murit.

Cine şi iubeste grădina şi voeste să aibă cele mai frumoase flori şi cele mai bune zarzavaturi (legume), să cumpere seminţe de la casa de seminţe ces. şi reg. de curte Edmund Mauthner, Budapesta, Rottenbiller-gasse 33, care firmă la cerere trimite gratuit preţurentul ilustrat, de 226 pagini. Acesta conţine afară de eminentele seminţe cunoscute în întreaga lume, mulţime de noutăţi surprinzătoare de legumi şi flori.

ECONOMIE.

Pentru prăsitorii de vite. Vestim prin acesta pe cei interesaţi ca comisiunea economică a comitatului nostru a pus la dispoziţia Reuniunii noastre agricole din fondul pentru prăsiile vitelor suma de 1792 cor. 50 fil., cu scop de a acorda pentru comanele noastre politice cum şi pentru micii proprietari împrumuturi ieftine şi replateabile în rate scurte, cu cari să se ajute la cumpărările de vaci de prăsilă, făcută cu intervenţia inspectoratului districtual pentru prăsiile vitelor şi cu concursul subscrisului comitet.

În vederea esposiţiei, împreunate cu tîrgul de vite de prăsilă (al XV-lea) şi cu împărţire de premii în bani, ce l va ţine comisiunea economică a comitatului nostru, la 6 şi 7 April n. c., aici în Sibiu, vestim pe această cale pe economii noştri din acest comitat, cari ar dori să se provadă cu vaci de prăsilă, că comitetul le acordă împrumuturi pe lângă garanţia deplină şi cu percente reduse şi replateabile în rate scurte. Cererile în acest scop să se trimită la adresa subscrisului comitet. Sibiu, 17 Martie n. 1904. Comitetul „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu“. D. Comşa, president. Victor Tordăşianu, secretariu.

De la „Făgetana“ institut de credit şi economii, societate pe acţii, primim spre publicare următoarele:

„Adunarea generală a institutului nostru, în ședința sa ținută în Făget la 7 Martie a. c. a decis înmulțirea capitalului social prin o nouă emisiune de 1000 bucăți acții la 200 cor. bucata.

Pentru acoperirea capitalului acestei emisiuni, a decis a se folosi din fondurile de rezervă ale institutului existente suma de 170,000 cor., apoi dividendă anului 1903 20,000 cor., iar pentru restul de 10,000 cor. să se încaseze de fie-care acție nouă 10 cor.

În scopul eliberării acțiilor nouă, Vă invităm, ca cu întorcerea poștei să așezăm la casa institutului de fie-care acție 10 cor., astfel veți primi în proporția acțiilor vechi, tot atâtea acții nouă, după ce vom fi primit de la dvăstră acțiunile vechi împreună cu talónele.*

De la reuniunea femeilor rom. din Sibiu.

Mulțămită publică.

Tinerimea română din loc a aranjat în 11 Februarie a. c. un „bal-balstru” în favoarea „Reuniunii femeilor române din Sibiu”. Venitul curat al acestui bal în suma de 166 cor. a fost transpus la casa reuniunii noastre. Pentru frumosul sprijin dat reuniunii comitetul se simte plăcut îndatorat a exprima și pe calea această mulțămă sa ținutimii române.

Sibiu, din ședința comitetului „Reuniunii femeilor române din Sibiu”, ținută în 10 Martie 1904.

M. Cosma
președinte.

Dr. Ben
secretariu.

Cărți și reviste.

„Amicul tinerimei, fôie de cunoștințe folosite pentru educația tinerimei române”, redactată de profesorii de la gimnaziul din Tîrgu-Jiu (România), a apărut pe luna Februarie (fasc. 2, anul de existență II) cu următorul sumariu: Prințesa „Pier de aur”, „Din viața regelui Carol”, „Eспедиția belg ană la polul sud în 1898—99”, „Certa celor cinci simțuri”, „Teorema lui Pitagora”, „Hammerfest”, (orașul cel mai la nord al Norvegiei), „Varietăți: Dărie și Alexandru cel Mare, prefăcerea anilor ab Urbe condita în ani după socotela a. și după Christos, ce costă animalele răpitoare, probleme de aritmetică, geometrie, etc.”.

„Amicul tinerimei” apare în Tîrgu Jiu și costă 8 lei pe an (pentru Austro-Ungaria 8 coróne). Director și proprietar e I. Moisil, directorul gimnaziului din Tîrgu Jiu.

„Biserica ortodoxă română, revista periodică eclesiastică a Sf. Sinod al sf. biserici autocefale ortodoxe române” din România, a apărut pe luna Februarie (fasc. 11; anul de existență XXVII) cu următorul sumariu: „Reflexiuni morale asupra iubirii creștine”, de C. (Erbicénu); „Omiliile lui Afraate” (care se numă și Iacobus, înțeleptul Persiei), de Dr. I. Popescu; „Enciclica metropolitului Teodosie” (fost metropolit al Ungro-Vlahiei în 1668—1673 și 1679—1709), comunicată și comentată de C. E. (Erbicénu); „Sistem de dogmatică al bisericii creștine ortodoxe a răsăritului”, recensiune asupra cărții dogmatistului grec Zicu Rosis, apărută în 1903 sub titlul de mai sus; „Note asupra istoriei bisericești a Românilor pentru secolul XIX”, comunicate de C. Erbicénu; „Rusia voește patriarhat” (epistolă unui teolog rus, publicată în ziarul patriarchiei ecumenice din Constantinopol); „Cătră preoții români în special”, (un călduros apel adresat de C. Erbicénu preoților din România, ca să îndemne poporul la cultivarea mai rațională a pământului, să se ocupe mai intensiv cu pomăritul, legumăritul, industria de casă etc., îndemnuri cari și pentru poporul nostru se potrivesc; „Raportul dintre religie și moralitate”, de Dr. I. Mihăilescu; apoi predice, și „cronica bisericească”, unde intră alte comunicări de interes bisericesc luând notă despre zidirea catedralei noastre și despre punerea crucilor pe turnurile ei reproduce în întregime articolul „Podoba bisericești”, publicat în nr. 121 din a. tr. al „Telegrafului Român”, încheind cu următoarele: „Bucuria fraților noștri e bucuria noastră. De Dumnezeu, ca acest sfânt lăcaș să fie pentru ei izvor de virtuți strămoșești”.

„Bis. ort. română” apare în București (tipografia cărților bisericești) în fasciculi lunari și costă 10 lei pe an (pentru străinătate 12 lei).

Posta redacției.

Doi A. I. paroch în M. Trebuie să continui a combate relele despre cari ne scrii, tot cu tăria cuvântului, cu exemple convingătoare scoase din cărțile sfinte. Rugăciuni de blăstăm cuprinde molitfelnicul, dar cetirea lor numai cu încredințare arhierescă se mai potă admite.

Studiu din sfera iconografiei orientale.

De Dr. Miron E. Cristea.

(Urmasie).

Multe scene biblice sunt copii fidele bine reușite de pe produsele pictorilor celor mai celebri și cunoscuți. Așa *Madona* e după Guido Reni; *Christos crucificat* după Van Dyck; *Coborirea de pe cruce și încoronarea cu spini* după Rubens; *punerea în mormânt* după Caravaggio; *căderea dracilor* după Agricola; *judecata femeii adultere* după Ploekhorst și altele după Raffael, N. Carta, Guido Caniaci, N. Poussin, Michel Angello, Velasquez, N. Sanzi, etc. În alte tablouri murale, atât de aici cât și din biserica sfântului Spiridon de la București, anume la Pantocrator și la liturgia îngerescă din cupola principală, a cercat să susțină în liniamente generale prescripțiile iconografiei orientale, „unind bogăția stilului bizantin cu grațiile picturii moderne”. Alte produse sunt concepțiuni proprii ale pictorului cu talent recunoscut. Așa d. e. pe cupola altarului de la sfântul George vechiu — pe lângă Maica Domnului cu copilul Iisus, pe lângă arhangeli Mihail cu spada (goinind spiritele rele) și Gavriil cu crinul (vestind nașterea Mântuitorului) — se află și un tablou alegoric. Anume: în dreapta un inger al credinței celei nouă, reprezentând *adeverul și lumina*, dă în lături de pe lumea rătăcită vîlul păgânismului. În dosul vîlului se vede *idololatria*, doborîtă la pămînt; e în chipul unei femei încunjurate de statuete și cărțile idololatre; iar în stînga o altă figură, simbolisînd *progresul*, calcă în picioare *ignoranta*, reprezentată prin figura unei femei cu urechi de măgariu.¹⁾

Asemenea lucruri nu cunosc iconografia orientală.

Pictura acestei biserici, care cuprinde 161 tablouri în mărime de la 75 cm. până la 56 m. pătrați și la care pictorul a lucrat de la 1875—1880, a făcut bună impresiune publicului bucureștean. Critica celui timp a declarat biserica sfântului George vechiu de „unicul templu religios artistic” din România (C. G. Popovici), ca și care „în totă țera nu se află până astăzi o biserică mai cu măiestrie decorată” (Ziarul „România” de la 8 Septembrie 1891).

Asemenea este frumoasă și pictură din capela liceului de fete, al cărui proprietar și director este dl Pompilian. O mulțime de tablouri artistice decorază pereții acestei biserici, unde elevele ascultă predicele preotului catichet, ascultă slujbele divine, se mărturisesc și cuminecă etc. În deosebi e frumos tabloul de pe perețele vestic, unde ingerul scapă pe apostolul Petru din închisoare.

Nu incape îndoială, că pictorul G. I. Pompilian, adăpat la izvorul picturii clasice și al școlii italiene, a avut între cei dintâi curajul a se abate din direcția picturii bizantine învechite, și a încerca introducerea în pictura bisericească românească a unei direcții modernizate.

Dar — ori-căr ar fi de artistică și bine îngrijită lucrarea lui Pompilian — totuși trebuie se afirm, că s'a abătut prea mult de la directivele principale ale iconografiei orientale, în cât a căzut în estremul picturii apusene, ceea-ce — voind a moderniza la noi pictura bisericească — eu nu aflu justificat și nici necesar. Dacă la sfântul George vechiu n'ai vedea catapitasma și celelalte întocmiri ale bisericii orientale, abia ai ști că te afli în o biserică de ale noastre.

Pictorul George Mirea.

De altă parte pictorul român Mirea, altcum unul din cei mai buni, a căzut în alt estrem, zugrăvind pe unii sfinți din frumoasa biserică de la Constanța, așa, că unele din icónele lui nu-ți sugerau de loc sau prea slabe sentimente de evlavie. Sfânta Maria d. e. era copia, respective fotografia, unei femei frumoase, a domnei Dr. X., carea trăia tocmai acolo și era prea cunoscută de toți. Pe lângă acesta pîrul sau coștele nu erau ca la o sfântă, ci erau întorse peste umere spre pept. Pictorul *Defreger* încă înclina în această direcție.

Adevărat, că cei mai renumiți artiști, Raffael și alții, au creat ca deoperele lor după modele vii, existente; și ori-ce artist bun mănecă în creațiunile sale de la realitate, de la natură. Goethe zice: „Nur das natürliche ist schön”. *Vasari*, bibliograful lui Raffael ne spune, că acestui mare pictor i-a servit de model la pictarea renumitei sale madone di Santa Sisto amanta sa, cunoscută sub numele de Fornarina. Ea era fîca unui brutariu.

Ba mulți pictori cu tendență națională folosesc chiar și la pictarea sfinților, a căror fotografie fidelă și autentică nu ni-s'a păstrat, ca modele figuri din propriul lor popor. Astfel se explică, că vedem adese-ori madone *negre*. Așa o sfântă Marie aflăm d. e. și în marea biserică rom.-cath. din *Marienbad*.

Tóte bune și frumoase. Numai cât la zugrăvirea icónelor în această direcție trebuie se se inspire pictorul de persoane din alt ținut îndepărtat sau cari nu mai trăiesc, — ca nu cumva prin recunoșterea imediată a persoanei, de sigur încărcate de păcate, care a servit de model, să se profaneze sentimentele de evlavie ale credincioșilor.

Eu am văzut biserica de la Constanța în această stare la 1894. Din motivul indicat, la care s'au adaus și motive politice, episcopul de pe atunci al Dunării-de-jos, *Partenie Clinciu*, acum metropolit al Moldovei, a refuzat a sfinți acea biserică, până după rețușarea multor figuri de sfinți.

Cum se pictăm azi bisericile?

A căde în aceste extreme nu e nici consult și nici necesar, mai ales că pictura orientală veche are — pe lângă defectele sale — și fôrte multe astfel de părți și momente frumoase, cari inomis

¹⁾ V. Catalogul tablourilor lucrate de pictorul G. I. Pompilian. București 1892.

trebuesc păstrate și perfecționate și cari au străbătut și în cele mai artistice țeri din apus, fiind imitate de cei mai renumiți artiști ai timpului. A abdice și a abandona aceste însușiri, ar fi o mare greșelă; tot atât de mare, ca și a perena și mai departe aceleași figuri țeapene de sfinți bizantini, chiar și în o biserică nu ca restaurare a unui monument vechiu cu valoare istorică, ci un edificiu cu totul nou.

Eu — în cursul călătoriei mele și al observărilor făcute prin diferite părți — nu m'am putut de loc înprieteni nici cu pictura veche bizantină, al cărei estrem în direcție rea îl formeză și icónele vestite de la *Nicula* (o mănăstire greco-catolică română în Transilvania), nici cu direcția curat apusenă, în care au alunecat mulți pictori români din regat; ci cred de sosit timpul, ca în pictura noastră bisericească și religioasă să se introducă o direcție nouă, sănătoasă.

De-și sunt numai diletant în această materie, totuși, — ca unul care întrebunțez multe din orele libere pentru lectură din sfera iconografiei, care am gustat farmecul tablourilor religioase din galeriile de la *Viena* și *Dresda*, din pinacotecele de la *München*, din mulțime biserici monumentale și colecții artistice, care am vizitat și privit mai de aproape pictura din cele mai însemnate și mai frumoase biserici românești din Transilvania, România și Bucovina, ca unul care am vorbit în această privință cu mulți bărbați frunțași ai bisericii noastre, atât din clerul înalt, profesori de la facultăți teologice etc., și în fine și ca teolog ortodox-român — basat pe scopul ce-l au icónele în biserică: îndrănesc a concretiza următorul principiu, care trebuie aplicat la pictarea bisericilor nouă și mai ales a unei catedrale, carea în tóte privințele are să fie datătoare de ton pentru un popor întreg. A nume:

Să se susțină tóte principiile fundamentale ale picturii și artei orientale, bizantine; dar' pictorul să țină cont de natura lucrurilor și de cerințele moderne ale artei; așa că pictura întrégă să fie expresiunea artistică a gustului românesc și a timpului, în care s'a făcut, ear' nu reproducțiunea înghețată și stereotipă a unui timp de mult trecut și a unor modele azi nepotrivite și neînțelese, cari de multe-ori cuprind greșeli esențiale contra legilor perspectivei, ale anatomiei corpurilor pictate, ori — peste tot — a ținței, ce se urmărește prin pictarea persoanelor sfinte sau a scenelor biblice.

Aplicarea acestui principiu este — după părerea mea — unic posibil, dacă cu precauțiunea necesară, reclamată de conservatismul, ce trebuie să domineze în biserică, vom să facem un pas înainte cu lumea și să atragem la biserică tóte elementele și păturile poporului, și ca interiorul bisericii să corespundă cerințelor artei, și totuși să aibă înfațișare orientală.¹⁾

Este acum treaba specialistului, a pictorului, ca el să studieze tóte monumentele de valoare ale picturii orientale de pretutindenea, să facă — afară de pictură — profunde studii pregătitoare, și apoi — pe baza cunoștințelor și experiențelor câștigate să precizeze și *cerințele* principale ale acestei picturi orientale. Între altele o știe, că:

1. În biserică reseriténă întreg interiorul bisericii trebuie pictat parte cu sfinți, parte cu diferite ornamente.
2. Că fie-care soi de tablouri își are locul său prescriș.
3. Că — în general luat — sfinții orientali sunt mai supti, mai uscățivi, fiind mulți eremiti, ascheți, pustnici, etc.

Asemenea pictură bine executată îți face ôre-cum o impresie de *vecinicie*, de *immortalitate*; pe când, dacă dai prea multă carne și sânge figurilor, acesta ușor pôte să-ți sugereze ideea unei ființe, carea mai mult se indeletnicește cu cele lumești și deșerte, de cât cu gânduri cucernice.

Se știe mai departe...

4. Că aureola aurie sau colorată este cercuală, nu eliptică. Că la orientali, ca și la apuseni, aflăm la Christos adese-ori nimb cu cruce (crucifer); dar' la apuseni pe cele 3 brațe ale crucii nu se află, ca la noi, literile $\omega - \nu = \delta \omega \nu$ = Cela ce este = Cel vecinic.

Adese-ori nu numai capul, ci trupul întreg al lui Dumnezeu Tatăl, și al lui Christos etc., este cuprins în o aoreolă aurie simplă sau compusă: numită *mandorlă*. Mai ales în tabloul schimbării la față stă I. în mijlocul unei rôte de foc; razele purced de la El.

5. Că odórele și vestimintele sunt bogate, luxóse, tivite²⁾ cu aur greu, ba preserate chiar cu mărgăritare și alte petri scumpe.

6. Că preotul ortodox binecuvîntéază în o anumită formă prescrișă, deosebită de apuseni.

7. Că colorile dominante trebuie să fie albastu-roșu-auriu și verde, armonic combinate unele cu altele.

8. Că la chipul ce represintă răstignirea lui Iisus pe cruce, se obvină 4 cuie (nu 3) = 2 în mâni și 2 în picioare; și că Christos are împunsătura suliței în cósă dreptă, conform usului, preferit în orient.

¹⁾ Nu de mult s'a restaurat pictura renumitului dom de la *Aachen* după planurile profesorului *Schaper* din Hanover. Cei competenți afirmă, că greutatea renovării a fost, să pîtrundă în spiritual artei vechi și să afle apoi modul de a exprima acest spirit în forme estetice, ce corespund timpului de azi. Critica a constatat, că artistului i-a succés a combina frumuseța picturii vechi, bizantine, cu direcția realistă de azi.

²⁾ „Grădește fiilor lui Israel și zi cătră ei: Să facă fimbrii pe marginile hainelor sale... și peste fimbriile marginilor să pună împletitură vîntată” (IV. Moise (IV. 35).

Unii afirmă, că bogăția în ornate s'a introdus de pictorii orientali, fiind-că e mai greu a face formele trupului, de cât vestimintele.

(Va urma).

Ingrijirea dinților e cu totul greșită dacă se crede că lucrul principal este a clăti gura cu o apă antiseptică, și că acesta e de ajuns. Ingrijirea dinților însă este desăvârșită dacă drept orientare se iau experiențele de ani de zile ale dentistului de curte ces. și reg. Dr. I. G. Popp din Viena XIII/6, și se folosește de **apa de dinți și de gură anaterin**, pentru că acesta întrunește următoarele calități: are aromă particulară și este avantajoasă pentru dinți și gingiei, împiedică putredirea, pe când gura rămâne fără miros, și contrar celorlalte ape de gură are puterea de a dizolva necurătenia de pe dinți și flegma, fără vre-o stricăciune ore-care; afară de-aceia împiedică cu succes ori ce durere de gură, de dinți, și de gingiei. In același timp se folosește **crema de dinți anaterin**, în tuburi, pentru-ca se împiedecă formarea de petă și se rămână dinții frumoși, curați, în coloră proaspătă, naturală, și sănătoși. Veritabilele preparate anaterin (apa de gură numai în sticle à 2-80, 2 și 1 cor., crema de dinți à 60 fil.) sunt recomandate de profesori și medici, deore ce s'au convins și despre aceea, că ele au rarele calități de a nu conține aciduri și a nu face spumă, cari sunt stricăcioase gurii și dinților. *Se capătă în farmacii, drogerii, prăvălii mai alese, cum și în depositul principal Carol Morscher, drogerie în Sibiu, și la A. W. Längner, farmacist în Sighișoara.* [18a] 3-18

Cărămidă vechiă

se află de vinzare la
architectul **Franz Szalay**,
55) 3-10 strada turnului-roșu nr. 2a.

Prin **Librăria arhidieceșană** din Sibiu se pot procura următoarele icône:

Ingroparea Domnului (Aer)

Mărimea 56/68 cm.: simple 21 cor.,
fine 27.40 cor., tórte fine 39.20. cor.
Mărimea 63/79 cm.: simple 27.40 cor.,
fine 39.20 cor., tórte fine 48.40 cor.
Mărimea 74/100 cm.: simple 39.20 cor.,
fine 48.40 cor., tórte fine 70 cor.
Mărimea 82/120 cm.: simple 48.40 cor.
fine 70 cor., tórte fine 98 cor.
Mărimea 110/140 cm.: simple 67.20 cor.,
fine 89.60 cor., tórte fine 117.60 cor.
Efectuarea se pôte face în 24 zile.

Un tinër

absolvent de 6 sau 8 clase gimnasiale, cu atragere spre cariera farmaceutică, solid, sănătos, din familie bună și vorbește bine ungurește, află angajament pe lângă condițiuni favorabile în farmacia lui

(67) 2-3

Dumitru Banciu, Seliște.

Din cauza desfacerii prăvăliei se pot căpeta

mașini de scris

noue, de prima clasă, și eftine. A se adresa sub „Sehr preiswert“ cu provocare la fôia noastră la **Rudolf Mosse, Budapesta, IV.** Ferenczik-tere nr. 3. [65] 3-5

Indispensabil damelor
Cel mai bun cosmetic

Frumuseța femeieșcă

pôte fi câștigată, potențată și menținută prin eminentul preparat chimice curat, ce nu conține nici mercuriu nici plumb, deci cu totul nestricăcios și neunsuros

CREMA MARGIT

a lui **FÖLDES**
Scutită prin lege.

Acastă universal renumită pomadă de obraz delatură după câteva zile pistruiele, petele de fîcat, jubruțele, carii de piele și alte necurătenii de piele, netezește sbărcelele, crețele, semnele de vîrsat și dă obrazului coloră albă, lucie și fină.

Prețul: borcanul mic 1 cor., mare 2 cor., Pudra Margit 1 cor. 20 fil., Săpunul Margit 70 fil., Pasta de dinți Margit 1 cor., Apa de obraz Margit 1 cor.

Cu ramburs sau pe lângă trimiterea înainte a prețului trimiteți producătorul:

K. de FÖLDES, farm., Arad.

Se capătă în farmacii, drogerii și parfumerii. Deposit principal în Sibiu: farmacistii C. Müller și I. C. Molnar, G. Melzer, săpunariu, E. Rumler, și Parfumeria Melzer.

Falsificătorii se urmăresc
Efect grabnic miraculos

(51c) 1-5

Am onóre a aduce la cunoștința onoratului public român din loc și jur, că mi-am mutat

Prăvălia de manufactură

din piața mică nr. 2, tot în piața mică nr. 11 în dosul păpușcarilor.

Deore-ce aci plătesc chirie pentru localul prăvăliei cu 1600 corône anual mai puțin, mă aflu în plăcută poziție a puté servi cu prețuri și mai eftine, și mi-am propus, ca — dacă *Dumnezeu îmi va ajuta* — în cel mai scurt timp să-mi asortez depositul cu tot felul de mărfuri țerânești, precum bumbac, pîr, lănică, arniciu, țesături, mai multe soiuri de pânză, cum și cârpe de pîr, etc.

Pentru inteligență ofer depositul meu bine asortat în cămăși de chiffon, creton, Oxford și Trico, apoi ismene, gulere, manchete, cravate, cuverture de lână și bumbac, plapome în creton, ruș, satin cu vata umplute, ploiere, cămăși de dame, camizole, fuste, cretonuri, pergaluri, barcheturi, stoffe de pîr, și tôte câptușelile recerute la efectuarea hainelor de dame și bărbați, cum și alți o miia aici neamintiți articli. O mică probă ajunge ca să se convingă ori-cine despre eftinătatea și soliditatea prăvăliei mele.

[59] 5

Rugând onoratul public românesc pentru binevoitoriul seu sprigin, semnez

cu tótă stima

Aurel Popescu.

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent

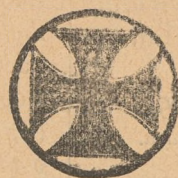
nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta!

Nu e mijloc secrete.

vindecă și înviorază

Deosebita atențiune e a se aparat vindecă bóle

pe lângă garanție.

da împrejurarei, că acest vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sîngelui, anemie, amețeli, înviorare de ureche, bătăie de inimă, sgârceiuri de inimă, asma, auzul greu, sgârceiuri de stomac, lipsa poștei de mîncare, răceală la mîm și picioare, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influență, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sîngelui și multor altor bóle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — In cancelaria mea se află atestate incurse din tôte părțile lumii cari prețuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine pôte examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că *aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta“* deore-ce „Ciasul-Volta atît în Germania cît și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când *aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat.* Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Prețul aparatului mare e cor. 6.—

Prețul aparatului mic e cor. 4.—

folosibil la morburii cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Espedite din centru și locul de vînzare pentru țeră și strălăutate e:
MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42/V
colțul strada Kálmán.

Bani! Bani! Bani!

Subsemnata întreprindere stă în legătură cu cele mai mari bănci din țeră și esoperază **împrumuturi pe pămînturi și edificii** cu cele mai favorabile condiții și cele mai eftine interese, și anume pe termen de **10—70 ani cu 2%—5 3/4%.**

Credit personal cu garanți și obligație pe 5—10 ani.

La funcționari de stat, comitat și oraș, cum și la oficeri, credit simplu și fără giranți.

[1] 14

La dorință servim cu informațiuni, rugând marcă pentru răspuns.

„PECUNIA“

întreprindere de credit

Sibiu (Nagyszeben) strada poplăcii nr. 27.

Croitoria de reverenți și odóre bisericești, înființată la 1849

GUSTAV STASNEY

strada Baier nr. 2 — Sibiu — strada Baier nr. 2.

Intenționând niște agenți rêuvoitori a nimicii firma mea esistentă de 53 ani (la început sub numele: Ioan Stasney, acum Gustav Stasney) care stă în serviciul onoratei preoții gr. or., prin insinuări false, mă simt îndatorat a publica următoarea declarație:

Acești agenți rêuvoitori nu sunt în stare a lifera reverenți și odóre bisericești, corăspunđtore dispozițiilor și ritului atît în ceea ce privește materia cît și forma, de-și pretind sume enorme pentru lucrurile lor.

(48) 2-3

Spre a ferî pe onorata preoție de eventuale amăgiri și perderi îmi iau voie a espune aici prețurile obiectelor lucrate la mine din materii în coloră curată neschimbătoare.

Reverenți cu brău vînet sau roșu: calitate I. cor. 125, calitatea a II-a cor. 110, calitatea III. cor. 100, și calitatea a IV-a cor. 90.

Repararea reverenților și a odórelor bisericești se va efeptui cu prețuri foarte moderate.

Mulțămînd onoratei preoții pentru încrederea cu care m'a onorat în decursul atâtor ani și asigurându-o că voiu stărui mereu a lucra astfel ca să o mulțănesc pe deplin, semnez

Sibiu, în Faur 1904

cu tótă stima

Gustav Stasney, croitoriu.

Pentru pacienții de stomach!

Tuturor cari în urma răcelii ori a prea mării împovărări a stomacului sau prin consumarea de mîncări greu de mistuit prea reci ori prea calde sau prin un traiu negru și și-au contras bóle de stomach, precum:

Catar de stomach, Sgârceiuri de stomach, Dureri de stomach, Mistuire grea sau astupare de stomach li-se recomandă un bun mijloc de casă, ale cărui rezultate escelente de mulți ani sunt deja probate. Acesta este:

Vinul de burueni al lui Hubert Ullrich.

Acest vin este preparat din burueni renumite și recunoscute ca tîmădătoare, cu vin bun; întărește și înviorază organismul de mistuire al omului. Vinul de burueni delatură conturbațiile de mistuire și influențază puternic asupra noiei formări de sînge sănătos.

Prin întrebuințarea regulată a vinului de burueni bólele de stomach vor fi curate înca în formare. Să nu întârzie nime dar a-l folosi înca de cu vreme. Simptome, ca: dureri de cap, rigăeli, arsuri în stomach, inflamații, amețeli cu vomări, cari la pacienți cu suferințe învechite apar cu atît mai vehement, dispar adesea după câte-va beuturi de vin de burueni cu urmările lor neplăcute, maladii, dureri colice, bătăi de inimă, insomnie, precum și conglomerarea sîngelui în fîcat, splînă și suferințele hemoroidice de multe-ori se delatură iute cu vinul de burueni. Vinul de burueni delatură mistuirea grea și depărtază prin un scaun ușor materii stricate din stomach și intestine.

Fața palidă și slabă, anemia și slăbiciunile sunt de obicei urmările unei misturi rele a formării insuficiente de sînge și a stării bolnăvicioase a ficatului. Lipsa de apetit și reaua dispoziție, precum și durerile de cap și nopțile perdue (insomnie) consumă adeseori înecul cu înecul multe persoane. Vinul de burueni dă slăbetei puteri de traiu un nou și prospet impuls. Vinul de burueni mărește apetitul, ajută mistuirea și nutrirea, ușurează formarea și schimbarea materiei, înlesnește formarea sîngelui, calmează nervi escitați și creează nouă voe de viață. Nenumărate scrisori de recunoștință și mulțămite dovedesc acestea.

Vinul de ierburi se află de vînzare în sticle fl. 1.50 și fl. 2.— la farmaciile din Sibiu, Turnișor, Seliște, Ocna, Sînnic, Șeica-mare, Noerich, Avrig, Tâlmăciu, Boița, Cîsnădie, Poplaca, Gurăului, Jina, Poiana, Mercurea, Călnic, Loman, Pianul-de-sus, Petrîfalău, Sebeșul-săseșc, Vinul-de-jos, Daia, Spring, Vingard, Ohaba, Beșineu, Mihalț, Teiuș, Blaj, Pănade, Tâmp, Mediaș, Blăjeș, Sîn-Mărtin, Ibașfalău, Băna, Agnita, Cîneu-mare, Boholt, Făgăraș, Beclean, Cămpulung, Rîmnic-Vâlcea, Cudjir, Orăștie, Deva, Hunedoara, Hașeg, Luncau, Puș, Ohaba, Ponor, Alba-Iulia etc. — precum și în tôte celelalte localități mai mari și mai mici din Ardel, Ungaria și Austria.

Farmaciile din Sibiu trimit 3 și mai multe sticle de vin cu prețurile originale în tôte localitățile din Austro-Ungaria.

Păziți-vă de falsificări!

Să se cêră anunit:

Vinul de burueni al lui Hubert Ullrich.

Vinul meu nu este o medicină secretă. Părțile lui constitutive sînt: Vin de Malaga 450,0, Spirit de vin 100,0, Glycerin 100,0, Vin roșu 240,0, Sirup de fragi 150,0, Sirup de cîreșe 320,0, Coacăză, Aniș, Rădăcină „Helen“, iarbă ferului americană, Rădăcina „Entianus“, „Kalmus“ à 10,0. Tôte aceste se amestecă.

un. dcm. [5] 6-12